

ITSENÄINEN JATKO-OSA
MENESTYSROMAANEILLE
KOLME SEKUNTIA JA KOLME MINUUTTIA

ROSLUND

KOLME
TUNTIA

WSOY

ROSLUND

KOLME TUNTIA

SUOMENTANUT | VEIJO KIURU

*Rakasta kollegaa ja ystävää
Börge Hellströmiä muistaen.*

RUOTSINKIELINEN ALKUTEOS

Tre timmar

COPYRIGHT © ANDERS ROSLUND 2018

PUBLISHED BY AGREEMENT WITH SALOMONSSON AGENCY

SUOMENNOKSEN © VEIJO KIURU JA WSOY 2018

ISBN 978-951-0-41749-2

PAINETTU EU:SSA

ensimmäinen osa

VIERESSÄNI MAKAAVA MIES kuoli pari päivää sitten. Jos tunnustelen häntä, jos ojennan kättäni vasemmalle niin pitkälle kuin ulotun ja yllän hänen poskeensa, se tuntuu kylmältä ja elottomalta, juuri siltä miltä uskon kuoleman tuntuvan sisimmässä.

Toisella puolellani makaava on sen sijaan ollut kuolleena pitkään. Melkein matkan alusta asti. Yksi ensimmäisistä. Vanhimmilla on aina kaikkein vähiten jäljellä. Ja tämä allani makaava, toisin sanoen *juuri* minun allani toiseksi ylimmässä kerroksessa, hengitti hitaasti ja raskaasti vielä pari tuntia sitten. Silloin lakkasi keinunta, jonka päällä makasin ja joka muistutti minua merestä.

Niin hiljaista.

Lukuun ottamatta raapimisen ääntä kauimmaisen seinän vieressä, aivan kuin jotain terävää olisi vedetty pitkin metallipintaa.

Haluaisin huutaa, kysyä.

Happi vain ei riitä siihen.

Minähän toivon edelleen: ehkä vielä on joku, joka ei ole antanut periksi.

NIIN KAUNISTA.

Valkoinen ja savua tupruttava, pehmeästi kulkeva saaristolaiva, joka lipui tuolla alhaalla tyynellä Itämeren lahdelmalla. Sitä seuraavat lokit ja tiirat ajoivat takaa kuplivia aallonharjoja, sukelsivat silloin tällöin, jatkoivat lentoaan sätkivä saalis nokassaan. Tällöin, kesäkuisena aamuna varovaisen auringon lämmittäessä hivenen ryppyisiä kasvoja, elämä ei olisi voinut olla paljonkaan parempaa.

Ewert Grens istui samalla kivellä, jolla hänellä oli nyttemmin tapana istua varhain joka lauantaina.

Sopivan korkealla ja sopivan laakealla kallionlohkareella, jonka aika oli nirhannut irti ja sijoittanut juuri tähän, ja joka nyttemmin sopi täydellisesti hänen kookkaalle ja ikääntyneenpuoleiselle vartalolleen.

Oma istumapaikka aivan sairaskodin tuntumassa, lähellä paikkaa, missä niin kauan sitten oli ollut Annin ikkuna. Siellä, missä toinen oli päivästä toiseen lähes kolmenkymmenen vuoden ajan katsellut ulos etsien elämää, johon ei kyennyt enää osallistumaan. Heidän yhteistä elämäänsä. Nyt huoneessa asui toinen ihminen, eikä Grens edes tien-nyt kuka.

– Komisario Grens.

Hän hätkähti. Tuo ääni? Menneisyys.

– Hetkinen vain, komisario, minäpä tulen sinne.

Nainen nimeltä Susann, joka oli kauan sitten ollut apuhoitaja, joka oli pitänyt Annista niin hyvää huolta, joka sittemmin kouluttautui ja josta tuli yleislääkäri ja ylilääkäri ja geriatrian erikoislääkäri. Nyt Susann saapui sairaskodin uudesta sisäänkäynnistä, sen päädystä, lähestyi pitkin ja varmoin askelin, pysähtyi hänen eteensä, pimensi näkymän.

– Silloin, kun me puhuimme edellisen kerran, sinä olit istunut siinä ikkunan ulkopuolella kahtena peräkkäisenä lauantaiaamuna. Silloin

minä päätin, että annan sinun olla. Mutta nyt siitä on... Voiko siitä tosiaan olla neljä vuotta? Ja täällä sinä istut vieläkin.

– Olen minä välillä noussut.

– Muistatko, mitä minä sanoin sinulle silloin? Että sinä vahingoitat itseäsi. Että sinä olit aikataulutannut surun, että sinä elit sitä varten, et sen kanssa. *Että se, mitä sinä pelkäsit, oli jo tapahtunut.*

– Muistan minä. Joka ainoan sanan.

– Mutta etpä juuri tunnu niistä piittaavan.

Ewert Grens teki, niin kuin oli aina tehnyt: pälyili ikkunaa ja huonetta, jossa paloi aina yksi lamppu. Anni ei ollut koskaan silloin hereillä tähän aikaan. Hän oli halunnut nukkua pitkään, vaikka arki oli pelkkää lepoa.

– Minä tiedän nyt, ettei Annia enää ole.

– Minä sanoin silloin myös, komisario, että en halunnut nähdä sinua täällä koskaan enää.

Hän nousi kiveltyä, joka oli hänelle kuin tuoli.

– Ja minä tajuan, että sinä tarkoittit pelkkää hyvää, kun sanoit niin. Ja hän hymyili.

– Mutta minä aion vastakin istua tässä. Kun aamu sarastaa, joka lauantai, vielä neljän vuoden päästäkin.

Hän jätti omiin oloihinsa tuon nuoren naisen, joka oli niin paljon viisaampi kuin hän itse oli koskaan ollut tai olisi, lähti kohti autoaan, joka seisoj yksinään viereisellä pienellä pysäköintialueella, kääntyi vielä juuri ennen kuin oli avaamassa kuljettajan puoleisen oven.

– Siksi, että se on ainoa asia, mikä saa minut pysymään suurin piirtein järjissäni.

Hän huusi naiselle.

– Käsitätkö sinä?

Nainen katsoi häntä, toinen käsi sairaskodin pääsisäänkäynnille johtavalla porraskaiteella, näytti miettivän. Kunnes nyökkäsi, ei paljon mutta erottuvasti, meni sitten sisään.

Sen jälkeen Grens ajoi halki saaren, joka oli hyvin lähellä Tukholmaa ja vasta puoliksi hereillä, saapui Lidingönsillalle, missä hänellä oli aina tapana puolimatassa seisahtua tienlataan upotukseen viimeisen kerran välkehtivään veteen. Hän oli juuri laskenut alas sivuikkunan ja

kohdannut aamu-unisen tuulen, joka lähinnä tuntui haluavan tervehtiä, kun edessä olevan kojelaudan yhteysradiosta räätisi kutsu.

– Ewert?

Wilson, esimies, jolla olisi pitänyt olla sen verran järkeä, ettei olisi häirinnyt juuri nyt.

– Ewert, kuuletko sinä!

Hän antoi Wilsonin kutsua. Tämä oli yksityinen hetki.

– Ewert, minä olen tavoitellut sinua puhelimesta, mutta se tuntuu olevan suljettu. Jos kuulet tämän, soita. Minä olen saanut hälytyksen ja haluan, että sinä otat asian hoitoosi.

Yhteysradion oikealla puolella oli kasettisoitin, jota hän oli joutunut etsimään useita viikkoja silloin, kun edellinen oli päättänyt, että viimeiset sävelet oli nyt soitettu. Markkinoilla ei ollut tunkua henkilöautoihin tarkoitetuille ja vielä toimiville kasettisoittimille; oli jopa sellaistaakin myymälähenkilökuntaa, joka ihmetteli, mistä hän oikein puhui. Pelastukseksi oli koitunut romuliike jonkin matkaa Strängnäsin ulkopuolella.

Kaksi laulua. Niin kauan hän istuisi tässä. Niin kauan hän istui tässä aina. Tuli hälytyksiä tai ei.

sinä lähetät tulppaaneista kauneimmat, kaiken eilisen unohtamaan pyydät

Siw Malmkvist. Sekanauha täynnä pelkästään Siwanin ohjelmistoa. Ensin *Tunna skivor* – se oli kyllä aina ollut hänen ehdoton suosikkinsa – sitten *För sent skall syndarn vakna*, unholaan vaipunut helmi.

kun ensi kerran minut petit, kotiin menin, seslongilla itkeä tirautin

Kuusikymmentäluvulta tuo kaunis ja rauhoittava ääni, tekstit, joille muut hänen ympärillään nauroivat mutta jotka tavallaan kuuluivat asiaan, hölynpölyriimit, joita hän ei enää tajunnut, ainoastaan tukeutui niihin.

– Ewert? Vastaa...

Yhteysradio taas, Wilson taas.

– ...jo helvetissä!

Siw Malmkvist oli laulunsa laulanut, hänen taukonsa keskellä Lidingönsiltaa – samoin kuin aamu kivellä maailmassa, joka aikoinaan oli ollut Annin – oli antanut voimaa, joka riittäisi loppupäiväksi, loppuviikoksi.

Niinpä hän vastasi.

– Niin, Grens tässä.

– Ewert, missä helvetissä sinä...

– Niin kuin sanoin, Grens tässä.

Erik Wilson vaikenä, Grens kuuli, miten esimies kakisteli kurkkuaan, kakisteli kurkkuaan toistamiseen kootakseen itsensä, vaihtaakseen äänensävyä.

– Ewert, minä haluan että sinä ajat nyt suoraan Söderin sairaalaan. Etkä käy välillä Kronobergissä. Tai ennemminkin – painut suoraan Söderin sairaalan ruumishuoneelle.

Ewert Grens oli siirtynyt jo Lidingönsillalta Norra länkenille ja pysytteli sillä, keskustan kiertäminen kävisi niin paljon nopeammin kuin sen läpi ajaminen.

– Miksi ruumishuoneelle?

– Obduktioteknikko löysi sieltä puoli tuntia sitten kropan. Kuolleen miehen.

– Kuulostaa järkevältä. Kai ne sitä siellä ovat. Siis kuolleita. Oliko siinä kaikki?

– Yksi kuollut mies liikaa.

– Nyt sinä puhut arvoituksia, Wilson.

– Yksi kroppa liikaa.

– Etkä nyt kyllä puhunut yhtään sen selvemmin.

– Kun obduktioteknikko – joka oli aloittanut työt heti kuuden jälkeen aamulla – teki ensimmäisen käyntinsä kylmiöön, kaikki ei ollut kohdallaan. Ja kun vielä toisella käynnillä tuntui samalta, hän laski ruumiit. Niitä oli ollut seitsemäntoista eilen illalla, kun hän lähti kotiin. Illan ja yön aikana kuoli viisi. Eli siellä olisi pitänyt olla kaksikymmentäkaksi ruumista.

– Niin?

– Kaksikymmentäkolme. Siellä oli kaksikymmentäkolme ruumista, laskipa hän miten monta kertaa tahansa.

Rikoskomisario Grens käänsi auton ohituskaistalle, lisäsi vauhtia.
– Yksi ei siis kuulu sinne. Yksi ruumis, jota ei ole lainkaan otettu vastaan, jota ei ole lainkaan kirjattu. Kuollut mies, jolla ei ole henkilöpapereita eikä historiaa. Mies, jota ei ole olemassa.

VIELÄ YKSI HENGENVETO.

Jos teen sen hitaasti, jos pidätän henkeä niin kauan kuin jaksan, jos päästän ulos vain vähän kerrallaan, ehkä ilma ei lopu ihan niin nopeasti.

Luultavasti olemme maanneet näin kolme, neljä, jopa viisi vuorokautta. En tiedä, en varmasti. Ympärillä on aivan mustaa. Se pieni aukko, josta ne aluksi katsoivat meitä, se on poissa, ja minä olen hukkunut sekunteihin, jotka muuttuivat tunteiksi, jotka muuttuivat päiviksi; aamusta iltaan samaa pimeyttä.

Siitä on kauan, kun viimeksi tajusin liikettä.

Viimeisen kerran varmaan silloin, kun laatikko, jossa me makaamme, nostettiin ylös. Tuntui kuin se olisi hetken verran leijunut vapaasti ilmassa, aivan kuin vain roikkunut siinä keinuen edestakaisin ennen kuin putosi alas raskaasti jysähtäen, mitä vaimensivat allani olevat ruumiiden kerrokset.

Jättimäinen ruumiskirstu, joka laskettiin kaivettuun kuoppaan viimeiseen lepoon, siltä se tuntui.

SÖDERIN SAIRAALAN AKUUTTIVASTAANOTOSSA seisoi potilaita pitkin seinustoja, sillä odotushuoneen tuolit olivat täyttyneet aikaa sitten, ja käytäviä taas reunustivat parit, joilla makaavat loukkaantuneet eivät mahtuneet jo muutenkin täpötäysiin tutkimushuoneisiin. Tämä oli niitä aamuja. Ampumisia ja päällekkarkauksia ja pahoinpitelyjä sekä Södra länkenillä sattunut ketjukolari.

Ewert Grensin olisi pitänyt tulla pääsisäänkäynnin kautta, mutta vanhasta tottumuksesta hän oli pysäköinyt päivystyksen kuormauslaiturin viereen kahden ambulanssin väliin. Tännehan hän oli perustanut tilapäisen johtokeskuksen yhteen leikkaussaleista edelliskerralla, kun hälytyksen keskipiste oli ollut *sisällä* itse ruumishuoneessa, kun naisprostituoitu oli epätoivonsa vallassa vuorannut koko paikan muoviräjähteellä ja ottanut panttivangikseen lääkäreitä ja lääketieteen opiskelijoita. Nyt Grens kiiruhti pitkin samoja käytäviä, tunne vain oli erilainen. Silloin uhkasi välitön kuolema. Tänään kuolema oli jo tapahtunut ja tullut itse tänne.

Yksi ruumis liikaa.

Yksi kuollut mies liikaa.

– Huomenta.

Obduktioteknikko, viisissäkymmenissä oleva nainen, odotti ruumishuoneen raskaan rautaoven ulkopuolella aivan kuten oli luvannut. Silmät säteilivät läsnäoloa ja uteliaisuutta, suu lepäsi pehmeässä hymyssä. Grens ei tajunnut, miten nainen, jonka ammattina oli leikellä palasiksi ihmisiä, saattoi uhkia noin paljon elämää.

– Laura. Minä soitin sen hälytyksen.

Valkoinen takki ja jonkinlainen muoviesiliina aivan kuin ylimääräisenä ihokerroksena, irtonaisena niskasta roikkuva hengityssuojain ja käsi, joka ojentui tervehdykseen naisen riisuttua käsistään kaksinkertaiset muovikäsineet.

– Ei mitään hätää, olen vielä melko puhdas. Ensimmäinen avaus sai tänään odottaa.

Grens kohtasi käden, joka jo kohta viittasi häntä seuraamaan ka-peaan käytävään, ohi toimiston ja arkistohuoneen matkalla ruumiin-avaussaliin.

– Samanlainen aamu kuin kaikki muut. Kupillinen kahvia – tai pari kupillista, jos aivan rehellisiä ollaan – sen jälkeen uusien läheteiden läpikäynti, sen jälkeen sinne sisälle siirtämään yön potilaat säilytyslokeroiden telineille. Potilaat, niin minä niitä nimitän... Kuolleita tai ruumiita, tai pelkkiä kalmoja, mutta en minä niin osaa sanoa, se kuu-lostaa jotenkin niin arvottomalta.

Nainen avasi oven, joka vei avaussalin takana olevaan huomattavasti suurempaan tilaan. Kylmiö. Äkeä kattovalo ja kahdeksan astetta, ker-toi työtasolla oleva lämpömittari. Naisen mainitsevat telineet olivat terästä, ja niissä kussakin oli kaksitoista lokeroa kolmessa kerroksessa. Pyörien ansiosta ne oli helppo työntää valkoisella kaakelilla verhoittujen seinien lähelle.

– Kolme iäkstä miestä, nuori nainen ja kuusivuotias lapsi. Nämä olivat uudet, siis läheteiden mukaan. Minä siirsin ne yhden kerrallaan. Sitä varten on kone, vähän kuin pieni nosturi, ettei runnota selkää.

Merkkillinen haju.

Joka oli ollut ruumiinavaussalissa vieläkin selvempi.

Lihaa. Tuolta se haisi.

– Samanlainen aamu kuin kaikki muut – melkein ihan siihen asti. Kun ne oli siirretty. Ja silloin tuli mieleen... Siis se että täällä oli liian monta. Siis potilasta.

Heitä lähimpänä olevassa terästelineessä oli kahdeksan täyttä loke-roa ja neljä vapaata. Liikkumattomia ruumiita valkoisiin lakanoihin kiedottuina ja kuhunkin oli kiinnitetty keskelle pieni punainen nimi-lappu.

– Minä laskin kolme kertaa. Mutta vaikka miten vertasin lukuja omiin merkintöihini tietokoneella, ne eivät pitäneet paikkaansa. Yksi liikaa. Niinpä vedin ne ulos, näin, ja tarkastin nimilaput, sitten kasvot, ja sitten – kun se ei parissa tapauksessa riittänyt – erityis-tuntomerkit.

Nainen hymyili jälleen, ja hymy siinä ympäristössä ja niissä oloissa olisi kenen muun tahansa kasvoilla edustanut kuvaa sairaalloisuudesta, kenties suorastaan hulluudesta. Mutta ei tämän naisen hymy. Ewert Grensin vieressä seisova ihminen halusi välittää tyyneyttä, koska ymmärsi, että tässä huoneessa vieras ei juuri koskaan tuntenut oloaan mukavaksi, ja myös onnistui siinä: tuo hymy oli lämmin ja vilpítőn ja sai Grensin rentoutumaan. Yleensä hän ruumishuoneissa käydessään – suurkaupungin rikoskomisario palasi alituisen kuolleiden taloon – yritti kätkeä epämuikavuuden tunteensa yrittämällä liikaa, kuten vaikkapa tarttumalla yhtäkkiä ulos pilkistävään jalkaan sanoen samalla jotain hassua tai sarkastista. Nyt sitä ei tarvittu. Kun nainen veti terästelineestä esille oikealla puolella alimmaisena olevat parit, normaalia mieskokoa olevan valkoisen nyytin, Grens sulautui toisen rauhalliseen mielentilaan.

– Tässä on ne, joita ei ole vielä avattu. Minun tehtäväni on valmistella ne, ottaa ulos elimet, niin että patologi voi tutkia kuolinsyyn.

Heidän kulkiessaan salin läpi Grens oli pannut merkille ruostumatomat kulhot: niissä elimiä säilytettiin, ennen kuin ne pantaisiin takaisin – nuo irtonaiset osat, jotka olivat yhdessä muodostaneet ihmisen.

– Tässä. Potilas, joka ei olekaan meidän potilas. Kuollut, jonka vuoksi luvut eivät täsmänneet.

Hän veti valkoisen lakanan sivuun. Ja siinä mies makasi. Tumma iho ja kaulassa selvää pigmenttimuutosta, se oli havaittavissa, vaikka voima ja elämä olivat kaikonneet: lyhyet hiukset ja laihahko, kolmissakymmenissä. Niin Grens ainakin arveli; joskus kuolema teki ajalle tepposet.

– Riisuttu, aivan kuten muutkin. Kiedottu valkoiseen lakanakaan-kaaseen, aivan kuten muutkin. On jopa punainen nimilappu, johon on töherretty jotain, mistä ei saa selvää. Mutta minä en ole ottanut tätä vastaan, eikä ole kukaan muukaan täältä. Ei siis ole kirjattu. Eikä ollut tässä paareilla eilen illalla. Minä en laskenut niitä silloin mutta minä vain tiedän. Tämä on minun työtani. Minä välitän näistä potilaista yhtä paljon, minä kohtaan heidät yhtä tosissani kuin hoitajat ja lääkärit välittävät elävistä potilaista ylhäällä osastoilla.

Obduktioteknikko nimeltä Laura lasi kätensä kevyesti Ewert Grensin käsivarrelle. Kenties korostaakseen sitä, miten paljon hän

kuolleista välitti. Kenties huolissaan siitä, ettei ymmärtänyt mitä oikeastaan näki. Tai sitten hän vain halusi edelleen jakaa itsestään sitä, mikä rauhoitti vierasta. Syystä riippumatta Grens antoi käden olla siinä, hän joka yleensä pinnisteli välttääkseen ruumiillista kosketusta.

Yksinään, kuolleiden huoneessa. Ja se tuntui melkein pähyältä.

– Onko sitä tapahtunut ennen, siis täällä?

– Mitä, komisario?

– Tunnistamatonta kroppaa?

– Ei ikinä.

Hän kurottui kohti kasvoja, jotka eivät pystyneet näkemään häntä, ujutti varovasti irti loput valkoisesta käärinliinasta paljastaen alastoman ruumiin.

Vahingoittumaton. Päällisin puolin.

Näennäisen terve ihminen, johon ei ollut kohdistunut ulkoista väkivaltaa.

Ewert Grens antoi katseensa kiertää huoneessa, joka oli yhtä kylmä kuin miltä se näytti.

Kuka sinä olet?

Miksi sinä kuolit?

Ja miten helkutissa sinä tänne tulit?

HUUSIN HÄNEN NIMEÄÄN aivan äsken.

Alyson. Alyson.

Tiedän, ettemme saa puhua. Että ne sanoivat niin. Mutta viime vuorokaudet, kun niin monet hengenvedot ovat lakanneet ja kun jäljellä ei enää ole edes metallista raapimisen ääntä, kun haju on muuttunut mätänemisen löyhkäksi, minun oli pakko.

Alyson.

Hän ei vastannut.

Silloin minä huusin uudelleen, aivan ketä tahansa, ja minun ääneni hukkui ahtauteen. Saamatta vastausta.

Ehkä he eivät uskalla.

Ehkä minä olen aivan yksin, vaikka meitä on niin monta.

Ehkä vain minä olen elossa.

MITEN KUMMALLINEN AAMU.

Se, mikä oli alkanut niin hienosti hänen ikiomalla paikallaan kivellä Annin entisen ikkunan ulkopuolella, oli muuttunut tuntemattoman kuolleen miehen saattamiseksi yhdeltä ruumishuoneelta toiselle. Aamuvarhaisen hälytys oli muuttunut poliisitutkinnaksi, ja siksi sitä täytyi jatkaa Solnan oikeuslääkäriasemalla.

Muutamaa tuntia myöhemmin Ewert Grensin yläpuolella oli lamppu, jonka terävä valo oli kohdistettu kiiltävää metallia olevalle lavitsalle ja nuoren miehen ruumiiseen, jonka nimi ei ollut vielä tiedossa.

– Kauttaaltaan levinneitä lautumia. Kuolonkankeus maksimaalinen. Silmän sulkijalihas reagoi kuitenkin selvästi sähkövirtaan. Ja tässä, Ewert...

Ludvig Errfors, oikeuslääkäri, josta oli tullut vuosien mittaan yksi harvoista, joihin Grens luotti, työnsi neulan nimettömän silmään, pupillin läpi, täytti ruiskun ja tyhjensi sisällön koeputkeen.

– ...kun mittaan lasiaisen kaliumpitoisuuden, huomaan, että se on noussut. Sanoisin että... reilu vuorokausi. Kaksikymmentäviisi, ehkä kolmekymmentä tuntia. Silloin hän veti viimeisen kerran ilmaa keuhkoihinsa.

Näin nopeasti rauhallisuus siis vaihtui levottomuudeksi.

Ewert Grens oli kokenut obduktioteknikon lämpimän hymyn huomassa miellyttävän tyyneyden, joka nyt vaihtui levottomuudeksi, josta oli tullut hänen elämänsä ainoa seuralainen.

– Miehen kuolinaika ei kerro minulle paskankaan vertaa siitä, kuka se on.

– Molemmissa silmänvalkuaisissa, samoin kuin silmäluomien sisäpuolella, on pieniä verenvuotoja.

– Ja mitä siitä?

– Hän on tukehtunut, Ewert.

– Kuolintapa ei myöskään kerro minulle pätjän vertaa siitä, kuka se on.

Ja kun huoli ja levottomuus muuttuivat alinomaa pinnan alla vaanivaksi kiukuksi, Grens poistui lavitsan ja kirkkaan lampun äärestä ja alkoi vaeltaa edestakaisin huoneessa, joka haisi vieläkin enemmän lihalta kuin edellinen, jysäytti sitten nyrkillään rullapöytään, joka oli yhtä kiiltävä kuin kaikki muukin. Metallinen kaiku kimpoihi ympäriinsä.

– No mutta helvetti vie, Errfors, anna minulle jotain sellaista, mikä kertoisi henkilöllisyydestä! Siitä, mistä tuo tulee. Ja kuka se on.

Oikeuslääkäri seiso i edelleen kumartuneena elottomien kasvojen ylle, aivan yhtä rentona kuin äsken, ei sen enempää hämmästyneenä kuin säikähtäneenääkään. He olivat tutkineet paria sataa ruumista yhdessä, ja aivan kuten monella muullakin rikoskomisarion pelko omasta kuolemasta äityi täällä aggressiivisuudeksi; siinä oli saman tunteen kaksi puolta.

– Afrikasta.

– Afrikka on aika iso.

Kaukaa lännestä, Ewert, ja kaukaa pohjoisesta. Ei kuitenkaan sellaisesta valtiosta, jolla olisi raja suoraan Atlanttiin tai Välimereen.

Levottomasti vaelteleva rikoskomisario oli ehtinyt kohottaa kätensä jo toiseen iskuun, tällä kertaa muoviesiliinujen pinoon, mutta nyt liike oli jähmettynyt ilmaan heidän väliinsä, kun Ludvig Errfors veti voimalla erilleen nimettömän leuat ja osoitti yläleuan valkoista hammasriiviä.

– Näetkö? Nuo emalipinnan läikät? Fluuroosia. Tämä on kasvanut alueella, jonka pohjavedessä on erittäin suuri fluoripitoisuus.

Ewert Grens meni lähemmäs. Valkoisia laikkuja valkoisissa hampaisissa. Isoja laikkuja. Kaikkialla.

– Fluori on perimmiltään hyväksi hampaille, Ewert, sitä kasautuu hampaisiin, mutta tässä laajuudessa emali vahingoittuu.

– Eikö suuria fluoripitoisuuksia ole vähän siellä ja täällä?

– Ei *niin* suuria. Ja jos sitten katsotaan loppuja, niin meillä on...

Oikeuslääkäri naputteli kevyesti metallisauvalla hammasta toisensa perään.

– Vahvoja, terveitä hampaita. Kunnes tullaan tähän.

Kaksi kulmahammasta. Värisävyltään kaikkea muuta kuin valkoisia.

– Meillä on tapana sanoa, että ne ovat *palaneet pohjaan asti*. Niin pahasti karieksen riuduttamat, että niitä ei pysty pelastamaan. Jos hän olisi mennyt hammaslääkəriin, ne olisi vedetty pois. Mutta hän ei ole mennyt. Ei ole edes käynyt hammaslääkəriillä. Ei koskaan.

Hän puristi leuat uudelleen kiinni, sekin tuntui vaativan hänen kaikki voimansa.

– Olen nähnyt tämän saman monissa ruumiinavauksissa, joita on tehty enimmäkseen Afrikassa kasvaneille. Fantastiset hampaat olemattomasta hammashuollosta huolimatta. Ja silti parissa niistä pahoja vaurioita. Tämä seikka, yhdessä fluoroosin eli emalin valkoisten laikkujen kanssa – niin ja tietenkin muun ulkonäön kanssa – viittaa Länsi-Afrikkaan, mahdollisesti Keski-Afrikkaan.

Ewert Grens viipyi oikeuslääkəriin vieressä kauemmin kuin ehkä olisi ollut syytä, kun ihmisruumista vähän kerrassaan purettiin palasiksi. Ei täältä oikeastaan ollut enää paljon enempää tietoa saatavissa. Hän oli saanut todennäköisen syyn: tukehtuminen. Todennäköisen ajankohdan: kaksikymmentäviisi tuntia aikaisemmin. Ja todennäköisen alkuperän: Länsi-Afrikka. Oli vain ollut niin vaikeaa hellittää kuolleen kasvoista. Aikaisemmissa tutkimuksissa oli käynyt joskus niin, että hän oli kokenut kuolleiden tarkastelevan häntä hänen tarkastellessaan heitä. Nyt ei ollut niin, ei tällä kertaa. Ennemmin kuin hän olisi tuntenut jonkinlaista vastuuta nuoresta miehestä, joka oli piilotettu ruumishuoneeseen väärällä nimilapulla varustettuna. Ja hänen viipyessään vielä kasvojen ääressä, jotka eivät kyenneet vastaamaan kysymykseen, kenelle ne kuuluivat tai miten ne olivat sinne tulleet, hän oli tajunnut, että oli olemassa rangaistus siitä, että riistettiin ihmiseltä elämä, mutta että sen sijaan oli jotensakin riskitöntä riistää tältä elämän jälkeinen kuolema. Että niin ei pitäisi olla. Ja että rikoskomisarion vastuulla oli antaa nuorelle miehelle kuolema takaisin.

Solnan oikeuslääkəriasema oli vain parin kilometrin päässä pohjoiselta hautausmaalta, ja matkallaan kohti Tukholman keskustaa ja poliisitaloa Grens piipahti tuolla suurella kirkkomaalla, joka oli kerran

ollut kaikkein kamalinta, mitä oli olemassa. *Sen ääressä, mitä hän oli pelännyt, vaikka se oli jo tapahtunut.* Tänne hän ei ollut uskaltanut tulla. Nykyään hän uskalsi. Haudalle, joka oli yksi kolmestakymmenestä tuhannesta ja sijaitsi alueella, joka oli saanut nimeksi Kortteli 19B ja jolla sijaitsi numero 603. Vaatimaton valkoinen risti ja siihen kaiverrettuna nimi. **ANNI GRENS.** Hän noukki pois haudalle eksyneitä, tuulen puhaltamia lehtiä, täytti vesikannun ja kasteli ruusupensaan ja kanervan ja molemmat kasvit, jotka saisivat vielä vaaleanpunaiset kukkakorit ja joiden ruotsinkielinen nimi oli rakkaudenyrtti. Hän istui puistonpenkillä ja tarkkaili nurmikkolänttiä ajatellen kylmällä ruumiinavauspöydällä maanneita kasvoja. Ja hän mietti, mahtoiko joku kaivata tuota nuorta miestä niin kuin Grens kaipasi vaimoaan, ja oliko nuori mies puolestaan kaivannut jotakuta Annin kaltaista niin kuin Anni kenties oli kaivannut miestänsä.

Aamuliikenteen odottamaton kiihkeys oli muuttunut iltapäiväliikenteen tilapäiseksi hiljaisuudeksi ja vain muutamaksi minuutiksi Solnan kirkkotieltä Kungsholmenille ja vapaalle pysäköintipaikalle aivan Kronobergin poliisitalon edustalla.

Ewert Grensin ensimmäiset askeleet rikostutkintajaoston käytävällä suuntautuivat kohti juoma-automaattia ja nappia numero 38, mustana, kaksi reilua kupillista. Ensimmäisen hän joi saman tien, täytti kupin uudelleen ja jatkoi kohti seuraavaa pysähdystä, Mariana Hermanssonin huoneen oviaukkoa.

– Huomenta.

Vain harvoin hän astui peremmälle. Sellaiseksi se oli vain mennyt. Tuo niin paljon nuorempi nainen, jonka palkkaamisesta aikoinaan hän oli ollut niin ylpeä ja joka itse siitä tietämättä sai aina välillä olla se tytär, jota hän ei koskaan ollut saanut, oli luonut oman koskemattomuusmuurinsa, ja raja oli kai suurin piirtein siinä, kynnyksellä.

– Miehen tuntomerkit ei sovi yhteenkään Ruotsin etsintäkuulutusrekisterissä olevista kadonneista, Ewert. Tarkistin myös Kööpenhaminan, Helsingin ja Oslon. Tuloksetta.

Grens oli soittanut molemmille ruumishuoneiden välisen kuljetuksen aikana: Mariana oli ollut jo tutkimassa paperipinoja, jotka liittyivät suurin piirtein kahteenkymmeneen rinnakkaiseen esitutkintaan, Sven

taas oli juuri noussut rivitalon aamiaispöydästä, missä oli istunut Anita toisella puolellaan ja Jonas toisella.

Nyt Grens siirtyi Svenin oviaukolle.

– Sven?

Ainoat kollegat joita hän sieti.

Ja ainoat kollegat jotka sietivät häntä.

– Minä käväisin C-talon ja Interpolin kautta matkalla tänne, Ewert, aivan niin kuin pyysit.

– Niin?

– Ei mitään sielläkään. Ei hampaanjäljistä eikä sormenjäljistä. Yksikään toinen poliisiviranomainen maailmassa ei kaipaa sitä miestä.

Kolme ovea omaan huoneeseen, missä Grens laski molemmat kahvikupit huteralle sohvapöydälle vakosamettisohvan viereen, joka oli joskus ollut tummanruskea ja selkeästi raidallinen. Kasettinauhuri oli hyllyssä keskellä kansioita, joissa oli loppuun saatetut tutkinnat ja poliisietikan kirjat, joita tuli aina vain lisää, vaikka hän ei koskaan lukenut niitä. Hän oli juuri pannut soimaan Siwanin *Tweedle Deen* ja käynyt pitkäkseen sohvalle, joka oli nyttemmin aivan liian pehmeä painavalle vartalolle, kun hänen oman huoneensa oviaukkoon ilmestyi kasvot. Niiden uurteet muistuttivat kylpyhuoneen peilistä heijastuvaa kuvaa, jonka Grens kohtasi joka aamu. Nils Krantz, rikosteknikko, joka oli ollut talossa yhtä kauan kuin hän itse.

– Olisiko sinulla aikaa, Ewert?

– Ei vielä.

– Kaksi minuuttia ja...?

– Kaksi minuuttia ja neljäkymmentäviisi sekuntia.

Krantz siirtyi kynnykseltä ja istuutui vierastuoliin sohvapöydän toiselle puolelle. Ja odotti. Niin kauan, että Siw Malmkvist sai laulunsa lauletuksi. Joskus Krantz oli saattanut kyllästyä, kinannut komisarion kanssa siitä, miten idioottimaista oli antaa kiireellisen poliisityön odottaa 60-luvun musiikin soidessa loppuun, mutta nyttemmin hän ei enää piitannut, sillä tavoin kaikki sujui nopeammin.

Tweedle-tweedle-tweedle-dee.

Ewert Grens venytteli sohvalle, käänsi kylkeä nähdäkseen vieraansa paremmin.

KUN ELÄMÄN JA KUOLEMAN VÄLISSÄ ON KOLME TUNTIA

Värtanin satamasta löytyy kontillinen hapenpuutteeseen kuolleiden ruumiita. Uudesta elämästä haaveilleiden ihmisten elämä on katkaistu, kontti on tilkitty ilmatiiviiksi jossain matkan varrella. Ewert Grens pakottaa avukseen vanhan tuttunsa, rikollisesta elämästä luopuneen Piet Hoffmanin. Tämä soluttautuu pakolaisia salakuljettavaan järjestöön, jonka lonkerot ulottuvat Pohjois-Euroopasta Länsi-Afrikkaan asti: Piet tutkii juttua Nigerissä ja Libyassa, Ewert Tukholmassa. Nälkää ja köyhyyttä pakenevien ihmisten häikäilemätön hyväksikäyttö liikevoiton maksimoimiseksi saa kummankin sapsen kiehumaan, ja tutkimukset johtavat kovaa vauhtia vaarallisiin tilanteisiin pakolaisvirran molemmissa päissä.

Anders Roslundin **Kolme Tuntia** on jatkoa kirjailijakaksikko Roslund & Hellströmin kansainvälisille menestyksille **Kolme sekuntia** (suom. 2011) ja **Kolme minuuttia** (2016).

»Anders Roslund jatkaa sarjaa yksinään ja loistavasti jatkaakin. [...] Toimintaa ja yhteiskunnallisia aiheita, ruotsalaista arkea ja kansainvälistä rikollisuutta.»

Dagens Nyheter

9 789510 417492

www.wsoy.fi

84.2

ISBN 978-951-41749-2